

Szegedi Ítéltábla

Az ügy száma:

Mf.I.40.021/2022/6.

A felperes:

felperes neve (címe)

A felperes meghatalmazott jogi képviselője:

Kemenes Ügyvédi Iroda (ügyintéző: Dr. Kemenes Csaba ügyvéd címe)

Az alperes:

alperes neve (címe)

Az alperes meghatalmazott jogi képviselője:

Georgi-Földvári-Oláh Ügyvédi Iroda (ügyintéző: Dr. Georgi Kornél ügyvéd címe)

A per tárgya:

Kártérítés megfizetése

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Kecskeméti Törvényszék 4.M.70.208/2020/64.

A fellebbezést benyújtó fél és a fellebbezés sorszáma:

Az alperes 4.M.70.208/2020/65.

Í T É L E T

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg a felperesnek 2 000 000 (kettőmillió) forint másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

A tényállás

[1] A felperes, mint munkáltató és az alperes, mint munkavállaló között 2005. január 12. napján munkaszerződés jött létre, amely alapján a felperes az alperest 2005. január 13. napjától vezérigazgató munkakörben alkalmazta azzal, hogy a munkaszerződés 1.4. pontja szerint – egyezően a felperes alapszabályának 46. pontjában foglaltakkal – a felperes a Munka Törvénykönyvéről szóló 1992. évi XXII. törvény (rég. Mt.). 188. § (1) bekezdése értelmében vezető állásúnak minősül.

[2] A munkaszerződésben 2.1. pontjában rögzítették, hogy az alperes a jogszabályoknak, valamint a munkáltató alapító okiratának (alapszabályának) keretei között, illetve a közgyűlés és az igazgatóság döntéseinek megfelelően irányítja, ellenőrzi a munkáltató szervezetének tevékenységét. Feladata volt különösen:

- Az alapító okiratban (alapszabályban), szervezeti működési szabályzatban (SZMSZ), a jogszabályban meghatározott jogosultságok és kötelezettségek betartása, a munkatársakkal való betartatása és végrehajtás ellenőrzése Ezzel összefüggésben feladata a munkáltató működésével kapcsolatos belső szabályzatok folyamatos korszerűsítése és karbantartása a jogszabályi változásokra figyelemmel.

- A munkáltató üzleti stratégiájának és ennek megfelelő üzleti tervének kidolgozása, végrehajtás szervezése és ellenőrzése.

- Munkáltatói jogkör gyakorlása a munkáltató munkavállalói felett az SZMSZ-ben meghatározottak szerint.

- A munkáltató szervezetének vezetésével összefüggő, az SZMSZ-ben meghatározott feladatok ellátása.

- Döntés a hatáskörbe tartozó ügyekben.

- Mindazon feladatok ellátása, amelyekre az igazgatóság, illetve a közgyűlés utasítja.

A munkaszerződés 2.3. pontja szerint az alperes köteles a munkáltató sikeres és eredményes működése érdekében hatáskörében mindent megtenni, a hatáskörét meghaladó kérdésekben pedig az igazgatóság döntését kérni.

A 2.4. pontja azt tartalmazza, hogy a munkavállaló a munkaviszony fennállása alatt köteles teljes szellemi és fizikai felkészültségével, tapasztalatával, képzettségével elősegíteni a munkáltató célszerű és hatékony gazdasági működését. Köteles továbbá vezetői felelősségének tudatában mindent megtenni a munkáltató gazdasági érdekeinek megvalósulása céljából.

A 2.7. pontja értelmében a munkavállaló a munkaviszony fennállása alatt – kivéve, ha erre jogszabály feljogosítja – nem tanúsíthat olyan magatartást, amely a munkáltatója jogos gazdasági érdekeit veszélyeztetné.

[3] A szervezeti és működési szabályzat vezérigazgatóra vonatkozó rendelkezései szerint – egyebek mellett – az alperes feladatai közé tartozott:

- a felperes irányítása a Gt., a közgyűlés és az igazgatóság határozatainak alapján, a tulajdonosi érdekek érvényre juttatásának biztosítása céljából;

- végrehajtása és végrehajtatása a jogszabályokban, hatósági előírásokban, közgyűlési és igazgatósági határozatokba foglaltaknak, és azokról az igazgatóság tájékoztatása;

- intézkedik, illetve intézkedések végrehajtását ellenőrzi a gazdaságosság, jövedelmezőség és hatékonyság fokozására, a társaság feladatainak teljesítésére, a vagyon növelésére és rendeltetésszerű kezelésére vonatkozóan.

[4] A felperes 2007. április 20. és 2008. január 6. között hatályos alapszabályának 17/m. pontja arról rendelkezett, hogy a közgyűlés kizárólagos hatáskörébe tartozik az

eszközértékesítés, kezességvállalás, garanciavállalás, társaságcsoporthoz tartozó belüli kezességvállalás, garanciavállalás amennyiben a kötelezettségvállalás mértéke meghaladja a 2 Mrd – azaz kettőmilliárd – forintot.

A 17/r. pontja pedig azt írta elő, hogy a közgyűlés kizárólagos hatáskörébe tartozik a gazdasági társaságok alapítására, tőkeemelésére – kivéve az adózott eredmény és eredménytartalék terhére történő tőkeemelést – vonatkozó döntés, ha a társaságok jegyzett tőkéje meghaladja az 1 Mrd – azaz egymilliárd – forintot, gazdasági társaságok értékesítésére vagy megvételére, valamint gazdasági társaságba való befektetésére vonatkozó döntés, ha az ügylet szerződéses értéke meghaladja az 1 Mrd – azaz egymilliárd – forintot azzal, hogy egy tárgykörben azonos partner esetén az egy éven belüli ügyletek szerződéses értékét összevontan kell az értékhatár tekintetében figyelembe venni.

Az alapszabály 46. pontja alapján a vezérigazgató az igazgatósági ülések között ellátja a felperes ügyvezetését, és biztosítja a felperes operatív vezetését, továbbá a felperes igazgatóságának tagja. A 49. pont szerint pedig a vezérigazgató a felperes napi, operatív tevékenységének irányítását és ellenőrzését munkaviszony, míg az igazgatósági tagsági megbízásával kapcsolatos feladatait társasági jogviszony keretében látja el. Ennek megfelelően munkaviszonyára a Munka Törvénykönyve, igazgatósági taggá választására és igazgatósági tagságára a Gt., valamint a Ptk.-nak a megbízásra vonatkozó rendelkezései az irányadók.

[5] A (cég 1) 2001. április 2. napján 50 000 000 USD értékben szerződést írt alá erőművi berendezések szállítására a volt (ország neve) és az (föderáció neve) Magyar Köztársasággal szembeni államadóssága törlesztése érdekében.

A (cég 1) 2004. november 30. napján fővállalkozási szerződést kötött (település 1) területén – egyebek mellett az államadósság törlesztésre megszerzett berendezésekből – megvalósítandó 230MW kombinált ciklusú erőművi blokkra. 2005. évben a projekt átkerült (település 2)-be, és azt a (cég 1) az egyszemélyes tagságával alapított (cég 2)-n mint projektársaságon keresztül akarta megvalósítani. Időközben a (cég 2) zártkörűen működő részvénytársasággá alakult át, és 2005. májusában szerződést kötött az (cég 3)-vel a beruházás fővállalkozói és generál tervezői feladatainak ellátására.

[6] A felperes igazgatósága első alkalommal a 2007. január 24-i ülésén tárgyalta a (település 2)-be tervezett 230MW kombinált ciklusú erőmű beruházás megvalósítására létrehozott (cég 2 Zrt.) projektársaságban való részesedés lehetőségét. Az igazgatóság 5/2007. (I.24.) számú határozatában – megalapozott testületi döntés támogatása érdekében – további kiegészítéseket kért. Ennek alapján az ügyvezetés a 2007. május 23-i igazgatósági ülésre készült előterjesztésében két verziót (úgynevezett „A” és „B” verzió) mutatott be, amelyek abban különböztek egymástól, hogy a „B” verzió esetében az erőmű szomszédságában egy bioetanol üzem is létesült volna.

A felperes igazgatósága az 51/2007. (V.23.) számú határozatában támogatta a felperes 51%-os mértékű részesedését a (cég 2 Zrt.)-ben az „A” verzió szerint azzal a megkötéssel, hogy a befektetett tőkére vetített 10%-os minimális megtérülési mutató érvényesüljön. A beruházás megvalósíthatóságával kapcsolatban a felperes megbízta az (cég 4)-t, hogy vizsgálja át az üzleti projektet.

[7] Ebben az időszakban a (cégcsoport neve)l csoporthoz tartozó osztrák (pénzügyintézet neve) az energia szektorban befektetési lehetőségeket keresett. A (pénzügyintézet neve) 2006. év végén a tervezett projektek finanszírozásának előkészítéseként létrehozta a (befektetési alap neve) (továbbiakban: (befektetési alap neve)) befektetési alapot. A (település 2)-i projekt finanszírozásának előkészítéseként a (pénzügyintézet neve) a (cég 2 Zrt.)-ben közvetetten, a (befektetési alap neve)-en keresztül részvénytársaságot kívánt szerezni. Ennek érdekében a

(cég 1) és a (pénzintézet neve) között 2007. szeptember 17. napján együttműködési megállapodás jött létre, amelyben a (cég 1) ebben vállalta, hogy beszerzi a szükséges gépeket, illetve a (cég 2 Zrt.) projektcégből 40 500 000 euró összegű tőkeemelési hajt végre, majd a (cég 2 Zrt.) 51%-át 25 500 000 euróért eladja a felperesnek. A (cég 1) kötelezettséget vállalt arra is, hogy a (cég 2 Zrt.) 24%-át átruházza a (pénzintézet neve)-re, illetve vállalta, hogy az erőművi főberendezések előfinanszírozásában részt vesz.

A (cég 2 Zrt.)-ben a 24 %-os részesedést a (befektetési alap neve) szerezte meg.

[8] A felperes, a (befektetési alap neve) a (cég 1) és a (cég 1 Inc.) között 2007. október 30. napján részvényesi megállapodás jött létre, amelynek 2. számú mellékletét képezte az a felperes és a (befektetési alap neve) közötti eladási opciós (put option) szerződés.

Az opciós szerződés 2.1. pontja szerint a felperes feljogosította a (befektetési alap neve)-et - és azt a (befektetési alap neve) elfogadta az eladási opcióról szóló értesítéssel gyakorolható jogot arra, hogy felperest arra utasítsa, hogy megvásárolja az eladási opciós részvényeket a kiváltó esemény bekövetkezése esetén, feltéve, hogy a 4. pontban foglalt szavatosságok minden tekintetben érvényesek és fennállnak a joggyakorlás napján

Az opciós szerződés 1.1. pontja – egyebek mellett – meghatározta a kiváltó eseményt, amely az az eset, ha a tényleges haszon aggregált összege a megelőző három üzleti évben – beleértve a vizsgált üzleti évet – nem éri a tényleges haszon aggregált viszonyításai összegét a megelőző három évben, beleértve a vizsgált üzleti évet, az opciós időszak bármely évében.

Az opciós szerződés 1.1. pontjában szabályozta az eladási opciós árat is, amely az eredeti befektetett összeg és a hiány összege. Az eredeti befektetett összeg pedig az opciós szerződés 1.1. pontja szerint 12 000 000 euró (ami azon részvények vételára, amelyeket a (befektetési alap neve) az I. eladási opciós részvények ellenértékéért megfizetett), valamint a II. eladási opciós részvényeknek a (befektetési alap neve) által megfizetett ellenértéke ha volt ilyen, valamint a (befektetési alap neve)-nek a társaság tőkéjéhez való mindennemű hozzájárulása, csökkentve mindennemű vételár csökkentéssel, amelyet a (befektetési alap neve) az eladási opciós részvények bármelyik eladójától kapott (akár opcióval kapcsolatos igény alapján, akár egyéb módon).

Az opciós szerződés 3.8. pontjában kikötötték, ha a szerződés alapján fizetendő bármely összeget a nyitva álló határidőben nem fizetik meg, a megfizetetlen összeg után naponta évi 5%-os kamat fizetendő a megfizetésre nyitva álló határidő utolsó napjától a megfizetés napjáig.

[9] A felperes képviselőjében a részvényesi megállapodást az alperes, az eladási opciós szerződést néhai (személy 1 neve), a felperes vezérigazgató-helyettese írta alá a felperes döntéshozó testületeit megkerülve, annak hozzájárulása és tájékoztatása nélkül. Az eladási opcióért a felperes semmilyen ellenszolgáltatást nem kapott, így egyoldalúan ellenszolgáltatás nélkül vállalt magára minden üzleti kockázatot és garantálta partnere számára a befektetésének a 100%-os megtérülését, ezen felül a bevétel termelő képességétől függetlenül meghatározott elvárt hasznot úgy, hogy semmilyen garancia nem volt arra, hogy a (cég 2 Zrt.) részvényeinek valós értéke az eladási opció érvényesítésekor eléri vagy meghaladja a részvény adásvételi szerződések alapján fizetett vételárat. Az alperes és néhai (személy 1 neve) tudták, hogy nem reális a 10%-os haszon, főleg megtérülési időszak elején, ráadásul úgy, hogy a (cég 2 Zrt.) részvényének valós értéke mindvégig negatív volt.

[10] A felperes közgyűlése a 27/2007. (XII. 21.) számú határozatával jóváhagyta a (település 2)-i KCE Projekt megvalósításának és üzemeltetésének előkészítő folyamatát, valamint jóváhagyta a (cég 2 Zrt.)-ben, mint projektársaságban való 51%-os felperesi részesedést 25 500 000 euró vételáron.

[11] A felperes 2007. október 30. napján a (cég 1) részére 37 500 000 euró összegű kölcsönt nyújtott. A (cég 1) a kölcsöntartozását úgy teljesítette, hogy egyrészt abba beszámította a felperessel szembeni, a (cég 2 Zrt.) részvényeinek 51 %-ának átruházásából származó 25 500 000 euró összegű követelését, másrészt a felperesre engedményezte a (cég 5)-vel szembeni 12 000 000 euró összegű követelését.

[12] A (befektetési alap neve) 2008. február 5. napján valamennyi szerződéses részjogosítványát, részkötelezettségét leányvállalatára, a (cég 5).-re ruházta át.

[13] A felperes közgyűlése által jóváhagyottakkal ellentétben banki hitel helyett a felperes kölcsönt adott a (cég 2 Zrt.)-nek 55 300 000 euró összegben a 2008. március 13-án kelt rulírozó hitelszerződés alapján. A rulírozó jelleg ellenére 2008. március 17. napján a (cég 2 Zrt.)-t képviselve néhai (személy 2 neve) a teljes összeget lehívta, és a pénzt nem a (település 2)-i erőmű megvalósítására fordította, hanem 38 301 000 eurót a (cég 6) offshore cégnek utalt át. A hiányzó tőkeigényt egyik fél sem tudta, illetve nem akarta biztosítani, így az erőmű nem épülhetett meg, tehát a tervek szerinti osztalék fizetésére sem kerülhetett sor 2010. januárjában.

[14] A felperes és az alperes a közöttük létrejött munkaviszonyt a 2008. május 27. napján közös megegyezéssel 2009. február 1. napjával megszüntették azzal, hogy 2008. június 1. napját követően a felperes az alperes munkavégzésére nem tart igényt, mentesíti őt a munkavégzési kötelezettség alól, és a felmentés időtartamára az alperest átlagkeresete illeti meg.

[15] A felperes felügyelőbizottsága kezdeményezésére 2008. október és 2009. májusa között három független szakértő cég ((szakértő cégek nevei)) vizsgálta meg a beruházástervezet költségét és műszaki tartamát. A független szakértők jelentéseikben a beruházás várható költségét 175 000 000-185 000 000 euro között határozták meg 2010. év végi befejezéssel. Újraszámították a megtérülési paramétereket, és a megtérülési rátát 10% feletti érték helyett 1,78%-ban határozták meg.

[16] 2009. június 3. napján – befektetési időszak alatt – a (befektetési alap neve) egyértelművé tette, hogy kiszáll a befektetésekből, majd ezt követően 2011. január 25. napján a (cég 5) írásban értesítette a felperest, hogy az eladási opciós szerződésben rögzített jogát gyakorolja. A felperes azonban az eladási jog gyakorlásának jogszerűségét vitatta.

[17] A (cég 5) kérelmére indult eljárásban az (választottbíróság) 2012. december 13. napján meghozott 18.302/GZ/MHM. számú ítéletében kötelezte a felperest, hogy fizessen meg a (cég 5)-nek 13 200 000 eurót és annak évi 5 %-os kamatát 2011. február 28. napjától. Indokolásában kifejtette, az eladási opciós szerződés érvényes, és az eladási opciós szerződés szerinti kiváltó esemény bekövetkezett. Megállapította ezért, hogy a felperes az opciós vételárat köteles megfizetni, amely az eredetleg befektetett 12 000 000 euró összegből és a 2010. évre számított 1 200 000 euró összegű hiányból áll.

[18] Az eladási opció biztosítása miatt az alperessel szemben büntetőeljárás indult, amely során a Budai Központi Kerületi Bíróság a 2014. december 17. napján kelt (határozatszám) számú végzésével vagyonelkobzás biztosítása végett a (cég 5)-vel szemben 15 751 658 euró összeg erejéig, mint követelésre zár alá vételt rendelt el. A végzést a Fővárosi Törvényszék, mint másodfokú bíróság (határozatszám) számú végzésével megváltoztatta akként, hogy a zár alá vételt a (cég 5)-nek a felperessel szemben fennálló követeléseként, a Fővárosi Törvényszék számlájára – a törvényszéki végrehajtónak az elsőfokú végzésen alapuló követelés foglalása alapján – befizetett összegből 13 200 000 euró és annak 2011. február 28. napjától 2014. december 23. napjáig járó év 5% kamatára rendelte el.

[19] A büntetőeljárásban a Pécsi Ítéltábla, mint másodfokú bíróság a 2019. március 1. napján kelt Bf.(határozatszám). számú ítéletével a Kaposvári Törvényszék ítéletét

megváltoztatta, és – egyebek mellett – az eladási opció biztosításával összefüggésben kimondta az alperes bűnösségét a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (Btk.) 376. § (1) bekezdésében meghatározott és a (6) bekezdés a) pontja szerint minősülő társtettesként, folytatólagosan elkövetett hűtlen kezelés bűntettében, valamint vagyonekobjást rendelt el a végrehajtói letéti számlára befizetett pénzösszegre. Tényként állapította meg, hogy az alperes ismerte az eladási opciós szerződés tartalmát, arra nem terjedt ki az alperes által a felperes testületeinek adott tájékoztatás, és tisztában volt az alperes azzal is, hogy az eladási opciós szerződéssel felhatalmazás nélkül olyan érvényes kötelezettséget vállaltak, amely szerint a beruházás megghiúsulásának minden kockázatát a felperes viseli, valamint a befektető 10 %-os nyereségének megfizetésére is köteles akkor is, ha a projekt megvalósul, de veszteséges vagy a nyereség ezt a mértéket nem éri el. Kifejtette, a tájékoztatási kötelezettség elmulasztásával, végső soron a közgyűlés hatáskörének elvonásával az alperes és néhai (személy 1 neve) gazdasági vezérigazgató-helyettes megszegte a vagyonekobjási kötelezettségét. Ezen túlmenően a megállapodás súlyosan észszerűtlen is volt, miután a (település 2)-i kivitelezés megghiúsulása esetén a felperes nem pusztán a saját 25 500 000 eurós befektetésének az elvesztésével számolhatott, hanem azzal is, hogy az eladási opció érvényesítésével olyan kötelezettsége keletkezik, melynek folytán a (befektetési alap neve) részére a beruházásának mintegy 10%-os haszonnal növelt összegét kell megfizetnie. Ekként a vállalkozás teljes üzleti kockázatát – egyoldalúan – a felperes vállalta magára, hiszen a (befektetési alap neve) sem a 12 000 000 eurós befektetésétől, sem az előre meghatározott nyereségétől nem eshetett el. Mindez pedig nem volt összeegyeztethető a vezető tisztségviselőktől általában elvárható, a gazdasági társaság érdekeinek az elsődlegességét szem előtt tartó gondosság követelményével. Az eladási opció hiányában mindegyik szerződő fél a saját beruházásának összegét veszítette volna el, azonban ez a helyzet változott meg az alperes és néhai (személy 1 neve) cselekményével, az eladási opció biztosításával, amellyel összefüggésben a felperes tekintetében 4 906 352 740 forint vagyoni hátrány keletkezett.

A végrehajtói letéti számlára befizetett összegre, mint bűncselekmény elkövetéséből származó vagyona a vagyonekobjást a Btk. 74. § (2) bekezdése alapján rendelte el, mivel annak nem volt a Btk. 74. § (5) bekezdés b) pontjában meghatározott akadály. Az eladási opció jogosultja ugyanis a szerződésbeli feltételek ismeretében nem tekinthető jóhiszeműnek, és az eladási opció megszerzése – a szerződésben meghatározott feltételekből adódóan – tényleges ellentételezés nélkül maradt.

[20] A másodfokú bíróság ítéletét a Kúria, mint harmadfokú bíróság a 2019. november 26. napján kelt Bhar(határozatszám) számú ítéletével az alperes tekintetében – a kiszabott büntetés – kivételével helybenhagyta. Egyetértett a másodfokú bíróságnak azzal az álláspontjával, miszerint az alperesnek tisztában kellett lennie azzal, hogy a projekt finanszírozás gyakorlatában szokatlan konstrukciójú eladási opciós szerződéssel a felperes indokolatlanul és ellentételezés nélkül egyoldalúan vállalt magára minden kockázatot, arra az esetre is, ha az erőmű egyáltalán nem valósul meg, illetve már az erőmű működésének kezdeti szakától, amikor rendszerint nem termelődik profit. A felperes tőke ellátottsági helyzetében indokolatlan volt a törzstőke és a garantált hozam egészére biztosítékot nyújtani, valamint eladási opciót biztosítani. Rámutatott, nem az alperes távozása után bántak „rossz gazda módjára” a (település 2)-i erőműre szánt pénzzel, továbbá nem az indokolatlan leállítással és fizetéseképtelenségi helyzettel ment tönkre a projekt, hanem a pénz eltűnése vezetett a fizetéseképtelenséghez. A pénz nagy részét tovább utalták, és soha nem került vissza a projektbe, miközben a felperesnek úgy kellett az eladási opció jogosultjának a pénzt garantált hozammal együtt visszaadnia, hogy az erőmű meg sem épült. A projekt leállítása a további veszteség keletkezését akadályozta meg. Ez alátámasztja, hogy az eladási opciós kötelezettségvállalás indokolatlanul és észszerűtlen, a kötelezettségvállalás mértéke pedig

kirívóan túlzó volt. A másodfokú bírósággal egyezően így arra a következtetésre jutott, hogy az alperes részéről ilyen – belső szabályokba ütköző, a felperes testületeinek megkerülésével kötött, előttük eltitkolt – megállapodás aláírása a vagyonkezelői kötelezettség súlyos megszegését jelenti, amellyel okozati összefüggésben a kötelezettség keletkezésével a felperes vagyonában értékcsökkenés (vagyni hátrány) következett be, ezért a hűtlen kezelés befejezett alakzata valósult meg. Helyesnek ítélte a másodfokú bíróságnak a vagyonelkobzásra vonatkozó rendelkezését is.

A felperes keresete és az alperes védekezése

[21] A felperes keresetében kérte, hogy a bíróság kötelezze az alperest 15 722 466 euró és ennek 2014. december 23. napjától a kifizetés napjáig a késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes, az Európai Központi Bank által meghatározott alapkamattal megegyező mértékű késedelmi kamata megfizetésére. Előadta, az alperes vezérigazgatói minőségében a felperes képviselőjében eljárva az eladási opciós szerződés megkötésével gazdaságilag észszerűtlen módon, minden üzleti kockázatot ellenszolgáltatás nélkül a felperesre terhelve arra vállalt kötelezettséget, hogy amennyiben a (befektetési alap neve) vagy a jogutódja részére a (cég 2 Zrt.) a megtérülési időszakon belül bármely 3 éves időszakban nem tud meghatározott mértékű osztalékot adni, akkor megvásárolja a (befektetési alap neve) vagy jogutódja részvénycsomagját, amely által a felperes a már meglévő 51%-on túlmenően további részesedést szerez a vállalkozásban, akkor is, ha az éppen veszteséges és nem tud hasznot termelni. Az alperes az eladási opciós szerződés megkötésével a munkaszerződésében rögzített követelményekkel elletétben a felperes célszerű és hatékony gazdasági működésével ellentétes magatartást tanúsított, vezetői felelősségének tudatában nem tett meg mindent a felperes gazdasági érdekeinek megvalósulása céljából. Nem tartotta be továbbá a felperes alapszabályát, mivel nem tájékoztatta a felperes döntéshozó szerveit az eladási opciós szerződés megkötéséről, amelyről való döntés az alapszabály 17/m. pontja szerint a közgyűlés kizárólagos hatáskörébe tartozott. Ezért az alperes nem a vezető tisztséget betöltő személyektől általában elvárható gondossággal járt el. E munkaviszonnyal összefüggő magatartásával pedig az alperes kárt okozott a felperesnek, mivel az eladási opció gyakorlása miatt az opciós vételárat teljesítenie kellett. Álláspontja szerint ezért az alperes a régi Mt. 192/A. § (1) bekezdése folytán alkalmazandó a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (1959. évi Ptk.) 339. § (1) bekezdése alapján a magatartásával okozott kár megtérítésére köteles, figyelemmel arra, hogy az alperes a régi Mt. 188. § (1) bekezdése értelmében vezető állásúnak minősült. Utalt a gazdasági társaságokról szóló 2006. évi IV. törvény (Gt.) 30. § (2) bekezdésére is, mivel az alperes egyúttal a felperes vezető tisztségviselője is volt.

[22] Hivatkozott arra, az alperes a fenti cselekményével hűtlen kezelés bűncselekményét is megvalósította, amelyet a büntetőbíróság jogerősen megállapított. Emiatt a károkozó magatartás, a kár és az ezek közötti okozati összefüggés bizonyított, ugyanis e körülmények a hűtlen kezelés bűncselekményének tényállási elemei közé tartoznak, így a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (Pp.) 264. § (1) bekezdése értelmében azoktól utóbb polgári peres eljárásban nem lehet eltérni. A felperes kárát 13 200 000 euró tőkében és annak 2011. február 28. napjától 2014. december 23. napjáig terjedő időre járó késedelmi kamatában, mindösszesen 15 722 466 euróban határozta meg, amelyet a követelés zár alá vételét követően a Fővárosi Törvényszék letéti számlájára – a választottbírói eljárás költségeivel együtt – megfizetett.

[23] Az alperes ellenkérelme kapcsán kitért arra, a kára nem térült meg. A felperesnek ugyanis kölcsönszerződésből eredő követelése állt fenn a (cég 1)-vel szemben, amely a

tartozásából 12 000 000 eurót akként teljesített, hogy a (cég 5)-vel szembeni követelését a felperesre engedményezte, így az utóbbi cég általi fizetés erre tekintettel történt. A vagyonek Kobzással az összeg az államhoz került, amely azonban elkülönülő jogi személy a felperestől, még akkor is, ha az állam a felperes egyedüli részvényese.

[24] Az alperes ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Véleménye szerint a részvényesi megállapodást és annak mellékletét képező eladási opciós szerződés kellően átgondolt, körültekintően előkészített üzleti stratégián alapult, és pontosan illeszkedett azokhoz a célokhoz, amelyeket a felperes döntéshozó testületei határoztak meg. A felperes közgyűlése az erőmű felépítéséről szóló döntés meghozatalakor 50 000 000 euró összegű külső forrás felhasználására adott engedélyt, amely forrás biztosítása akár hitelfelvétellel, akár pénzügyi befektetők bevonásával is történhetett. Nem tartotta az eladási opciós szerződést terheesebbnek vagy kockázatosabbnak a banki hitelhez képest, tekintettel arra, hogy a banki hitelnél a felperesnek kezességet kellett volna vállalnia, és a részvényesi megállapodás megkötésekor az alperesnek nyilvánvalóan nem kellett eleve azzal számolnia, hogy a (cég 2 Zrt.) mint projekt cég a részére a felperes által nyújtott hitelt a hitelcéloktól eltérően használja fel, a projekt céget felszámolják, illetve, hogy a projekt végrehajtását a felperes későbbi döntésével leállítja. Kifejtette, hogy a perbeli időszakban hatályos alapszabály 17/m pontját nem sértette meg, mivel az ott meghatározott, közgyűlési jóváhagyást igénylő ügyletek (eszközértékesítés, kezességvállalás, garanciavállalás) közé nem tartozik az eladási opció.

[25] Állította, a felperes előtt ismertek voltak a tervezett beruházás részletei, ugyanis, részvényszerzést jóváhagyta, a részvényesi megállapodás szükségességét a 2017. január 24-i igazgatósági ülésre készült előterjesztés már tartalmazta, és a részvényesi megállapodás négy helyen utal az annak 2. számú mellékletét képező eladási opciós szerződésre. Emellett a felperes jogi és igazgatási osztályának vezető jogtanácsosa, (személy 3 neve) részére a felperes által megbízott ügyvédi iroda részéről eljáró (személy 4 neve) jelezte a megállapodással összefüggő aggályait. Ezért, ha az eladási opciós szerződésből eredő fizetési kötelezettség kár lenne, úgy kellene tekinteni, hogy ahhoz a felperes hozzájárult, illetve a felperes vagy szervei a kár elhárítása, enyhítése érdekében nem tettek lépéseket, az eladási jog lehívására a projekt felperes általi ellehetetlenítése miatt került sor, azaz a felperes maga is felróhatóan járt el, amely miatt kártérítés nem követelhető, de legalábbis kármegosztásnak van helye.

Az okozati összefüggés megítélése szerint hiányzik, mivel a felperes által kárként állított fizetési kötelezettség nem az eladási opciós léte, hanem a projekt menet közbeni teljes megghiúsulása következményeként állt be. A megghiúsulás és egyben a károsodás kiváltó oka pedig a felperes által a projekt cégnek nyújtott ruolózó hitelnek a hitelcéltól, egyúttal a projekt céljaitól is eltérő felhasználása volt, mégpedig a projekt cég részéről, így a károsodáshoz vezető okozati folyamatot ez utóbbi körülmény indította el. A felperes pedig maga döntött a projekt leállításáról, mivel a továbbiakban azt nem kívánta.

[26] Védekezése szerint a büntetőügyben meghozott ítéletekben tett ténymegállapítások nem irányadók a kártérítési igény elbírálása iránti eljárásban. A bűncselekménnyel okozott kár nem egy önálló kárfelelősségi alakzat, hanem egyszerűen a károkozás egy esetköre, ezért a kárigény és annak megítélése sem alapulhat kizárólag a büntető ügyben hozott ítéleteken, illetve az azokban megállapított tényálláson. A polgári jogi kárfelelősség megállapítása a büntetőjogi értelemben vett kártól eltérő szempontrendszeren alapul, így a büntető eljárásban keletkezett ítéletek önmagukban nem elégségesek a felperes kártérítési igényének megalapozásához.

[27] Nem vitatta az eladási opció gyakorlását és a választott bíróság ítéletét követően a felperes által teljesített kifizetés összegszerűségét, annak számítását. Érvelése szerint ugyanakkor az opciós vételár részeként a felperesnek lényegében azt a 12 000 000 eurót

kellett visszaadnia, amelyet korábban közvetlenül az opció jogosultjától már megkapott. Emellett a büntetőeljárásban alkalmazott vagyonek Kobzással a követelt összeg a Magyar Államhoz került, amely a felperes egyedüli részvényese. Ezért az állami vagyontól szóló 2007. évi CVI. törvény (Vagyontv.) 1. § (5) és (6) bekezdése alapján az állított kár megtérült, mivel az összeget illetően a tulajdonosi jogokat a felperes törvény erejénél fogva gyakorolja.

Az elsőfokú ítélet

[28] Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 15 722 466 eurót bűncselekménnyel okozott kár megtérítése címén és ezen összeg után 2014. december 23. napjától a kifizetés napjáig a késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes, az Európai Központi Bank által meghatározott alapkamattal megegyező mértékű kamatot. Kötelezte továbbá az alperest a felperes javára 30 000 000 forint + áfa összegű perköltség, az állam javára 1 500 000 forint eljárási illeték, valamint a bíróság Gazdasági Hivatala külön felhívására 15 590 forint eljárási költség megfizetésére. Határozatának indokolása szerint, a felperes munkaviszonya alatt az 1992. évi Mt. volt hatályban, és miután a felperes károkozó cselekményként a 2007. október 30. napján aláírt részvényesi megállapodás mellékletét képező eladási opciós szerződés megkötését jelölte meg, az ekkor hatályos szabályok alapján kellett a követelést elbírálnia. Elsőként az elévülést vizsgálva megállapította, a felperes kára a Pécsi Ítéltábla 2019. március 1. napján meghozott ítéletében elrendelt vagyonek Kobzással keletkezett, amelyhez képest elévülési időn belül nyújtotta be keresetlevelét a kártérítési igénye érvényesítése érdekében.

[29] Az alperes kártérítési felelőssége körében először azt vizsgálta, hogy az alperes megszegte-e a munkaviszonyból származó kötelezettségét, azaz tájékoztatta-e a felperes döntéshozó testületét teljeskörűen a (település 2)-i beruházással kapcsolatban. Az okirati bizonyítékként becsatolt szerződéseket és a büntetőeljárásban keletkezett tanúvallomásokat egybevetve arra a következtetésre jutott, hogy bár a részvényesi megállapodásban az eladási opciós szerződés valóban négy helyen említésre kerül, azonban az igazgatósági tagoknak, illetve a döntéshozó testület tagjainak sem a részvényesi megállapodás pontos szövegezéséről, sem pedig az eladási opciós szerződésről nem volt tudomásuk. Azt a körülményt, hogy a részvényesi megállapodás és az annak mellékletét képező eladási szerződés előkészületeivel megbízott ügyvédi irodában dolgozó (személy 4 neve) jelezte (személy 3 neve) felé az ügyvel kapcsolatos kifogásait, nem minősítette a testület tájékoztatásának. Utalt arra, (személy 3 neve) tanúvallomása ellentétben állt (személy 4 neve) tanúvallomásával, az alperes azonban ezzel kapcsolatban bizonyítási indítvánnyal nem élt.

Kifejtette, a tanúvallomások magyarázatot adtak a felperes alapszabálya 17/m. pontjának értelmezésével kapcsolatban is, amely alapján az eladási opciós szerződésről való döntést a közgyűlés hatáskörébe kellett volna helyezni, azt ismertetnie kellett volna az igazgatósági ülésen. E kötelezettségeinek azonban az alperes nem tett eleget, bár (személy 1 neve)n keresztül tudott arról, hogy az eladási opciós szerződés rendkívül magas kockázatot hordoz magában, illetve, hogy a 10 %-os hozam, amelyet a szerződésben rögzítettek, az eljáró jogi szakértő szerint magasnak minősül. Nem találta (személy 5 neve) perbeli tanúvallomását alkalmasnak annak alátámasztására, hogy az alperes tájékoztatta-e az igazgatóságot az eladási opciós szerződésről, mivel ilyen tájékoztatás tényleges megtörténtéről a tanú sem tudott nyilatkozni.

[30] A büntetőeljárásban meghozott határozat értékelése kapcsán az eseti döntéseket megjelölve a bírói gyakorlatra hivatkozással rámutatott, a Pp. 264. § (1) bekezdéséből az is következik, hogy a büntetőügyben eljáró bíróság jogerős ítélete nemcsak a bűncselekmény elkövetése, hanem az annak alapjául szolgáló tények körében is köti a polgári perben eljáró

bíróságot. Rögzítette, a hűtlen kezelés csak szándékosan követhető el, és a szándéknak mind a kötelezettségzegést megvalósító magatartásra, mind a vagyoni hátrányra ki kell terjednie. Az alperessel szemben folyamatban volt büntetőeljárásban a bíróság a károkozás bekövetkeztét összekapcsolta az alperes magatartásával, így a hűtlen kezelés tényállása megvalósult. Megállapította ez alapján, hogy az alperes nem tájékoztatta az igazgatótanácsot az eladási opciós szerződésről, holott tudott annak kockázatos és egyoldalú kötelezettséget teremtő tartalmáról, és így kötötte meg a szerződést. Ezen alperesi magatartást pedig úgy értékelte, hogy az alperes megszegte a Gt. 30. § (2) bekezdésében, az alapszabályban, és a munkaszerződésében foglalt kötelezettségét, amely miatt a régi Mt. 192/A. § (1) bekezdése alapján a szabályok megsértésével okozott károkért felel a polgári jog szabályai szerint.

[31] A kárösszegezésére kapcsán a (cég 1) utasítására a (cég 5) által a felperesnek átutalt 12 000 000 eurót a felperes által a (cég 1) részére nyújtott kölcsön törlesztő részleteként értelmezte, nem pedig megtérülésként. Nem fogadta el a kárösszege kapcsán az alperesnek a vagyonekbezárással való megtérülésre történő hivatkozását sem. A felperes ugyanis egyrészt önálló jogi személy, annak ellenére, hogy egyedüli részvényese az állam a felperes önálló jogi személy, másrészt az elkobzással a Magyar Állam tulajdonába került összeg felett a tulajdonosi jogokat nem a felperes gyakorolja, arról nem rendelkezhet. A kárnak ezért az opciós szerződéssel kapcsolatban a felperes által kifizetett és az államhoz került 15 722 466 euró összeget tekintette.

[32] Nem találta megalapozottnak az alperesnek azt az állítását, hogy a felperes kára az erőmű beruházási projekt leállítása miatt következett be. A büntetőeljárásban meghozott jogerős ítéletet idézve ugyanis úgy ítélte, a felperes a veszteségek csökkentése érdekében döntött a beruházás leállításáról, ezért az eladási opciós szerződésből eredő kár az alperes magatartására vezethető vissza. Utalt arra, az alperes az összegezésre, annak számítási módját, valamint a kamat kezdő időpontját és mértékét nem vitatta.

A fellebbezés és a fellebbezési ellenkérelem

[33] Az ítélet ellen az alperes terjesztett elő fellebbezést, amelyben az elsőfokú ítélet megváltoztatását és a kereset elutasítását kérte. Érvéle szerint a felperes által a végrehajtói letéti számlára befizetett összeg elkobzásával a kár megtérült, mivel a büntetőbíróság az állam 100 %-os tulajdonosi befolyása alatt működő felperest, mint az alperes terhére rótt bűncselekmény sértettjét ért vagyoni hátrányra tekintettel rendelte el a vagyonekbezárást. Ezért a Vagyontv. 1. § (6) bekezdése alapján a felperes gyakorolja az elkobzott vagyon felett az államot megillető tulajdonosi jogokat, vagyis a vagyonnal a felperes rendelkezik.

Hivatkozott arra, a büntetőeljárás során meghozott ítélet nem akadály, hogy a perbeli beruházás előzményei, a projekt megkezdésének és leállításának körülményei, valamint a felperesi közrehatás értékelésre kerüljenek a kártérítési igény elbírálásakor. Állította, fennállt a banki beruházás finanszírozásának lehetősége a piaci feltételeknél várhatóan kedvezőbb kondíciókkal a (pénzügyi szervezet neve) közvetett tulajdonosi érdekeltségére tekintettel, és a beruházás az előkészítő szakaszban teljesen reálisnak tűnt, az akkor rendelkezésre álló adatok alapján gazdasági kockázatot nem hordozott magában, és így az opciós szerződés sem tekinthető észszerűtlennek, kockázatosnak a felperes szempontjából. Megítélése szerint a banki hitelből történő finanszírozás lehetősége miatt az eladási opció nem is ellenszolgáltatás nélküli. Okszerűtlennek tartotta továbbá az elsőfokú bíróságnak azt a ténymegállapítását, miszerint az alperes tudta, a 10 %-os haszon nem reális, és úgy garantált volna elvárt hasznot az eladási opciós szerződés, hogy nem volt semmilyen garancia, hogy a (cég 2 Zrt.) valós értéke az eladási jog érvényesítésekor eléri vagy meghaladja a részvény adásvételi szerződések alapján fizetett vételárat. Kifogásolta, az elsőfokú bíróság nem észlelte, vagy

nem értékelte, hogy a 10 % mértékű megtérülést még a beruházás előkészítő szakaszában végzett (szintén szakértői) vizsgálatok támasztották alá, amelyhez képest az utólagos vizsgálatok elvégzéséig jelentős időbeli eltérés adódott, és ezek az alapvetően megváltozott gazdasági környezetben, a világ gazdasági válság legsúlyosabb időszakában zajlottak. Az ekkori megállapítások így nem zárják ki a korábban végzett vizsgálat és audit eredményének helyességét és nem vonható le belőlük arra vonatkozóan következtetés, hogy már eleve tudatában volt annak, hogy a projekt nem biztosíthatja az elvárt megtérülést.

[34] Álláspontja szerint a beruházás finanszírozási forrásának részleges elvesztését harmadik személy magatartása okozta, ugyanis a felperes által biztosított kölcsönből „eltűnt” 38 301 000 eurót a (cég 2 Zrt.)-t képviselő néhai (személy 2 neve) fordította az erőmű beruházás finanszírozásától eltérő célra. Emiatt nem látta kártérítési felelőssége megalapozására alkalmasnak azt, hogy a felperes a közgyűlése által jóváhagyottakkal ellentétben banki hitel helyett kölcsönt adott a (cég 2 Zrt.)-nek 55 300 000 euró mértékben. Kiemelte továbbá, a pénz eltűnésével sem a beruházás előkészítésekor, sem az opciós szerződés megkötésekor nem kellett számolnia, mint ahogyan a projekt megghiúsulásával sem, amelyhez a világ gazdasági válság és a megváltozott pénzpiaci körülmények is hozzájárultak. Tévesnek tartotta az elsőfokú bíróságnak azt a megállapítását, hogy a projekt veszteséggel zárult volna, mivel figyelmen kívül hagyta, hogy a beruházás nyereséges megvalósulását egymagában a felperesnek lehetősége lett volna biztosítani.

[35] Tárgyi tévedésként jelölte meg az elsőfokú ítéletnek azt a megállapítást, miszerint a (befektetési alap neve) 2009. június 3. napján egyértelművé tette, hogy kiszáll a befektetésből. Ezzel szemben állította, hogy a jelen per felperese által 2011. január 18. napján közzétett, a „projekt zárásra” vonatkozó sajtóközlemény minősült az eladási opciós jog gyakorlását kiváltó eseménynek. A (befektetési alap neve) jogutóda tehát csak 2011. január 25. napján gyakorolta az eladási jogát azt követően, hogy a felperes egyértelművé tette: a projekt végleg megghiúsult, abból megtérülés nem várható.

[36] Változatlanul fenntartotta az elsőfokú eljárásban kifejtett azon előadását, miszerint a felperes igazgatóságának kellő gondosság mellett ismernie kellett volna az eladási opciós szerződést, annak kikötéseit is. Azt a körülményt pedig, hogy ez az igazgatósági tagok egyikét sem érdekelte, az elsőfokú bíróságnak legalább a felperesnek a kár bekövetkezésében való közrehatásaként kellett volna értékelnie. Ennek körében (személy 4 neve) tanú vallomását egyértelműnek értékelte azzal kapcsolatban, hogy (személy 3 neve)t, a felperes jogi és igazgatási osztályának vezetőjét külön tájékoztatta a részvényesi és az eladási opciós megállapodásról, jelezve az azokkal kapcsolatos aggályait. Ezáltal az eladási opciós szerződésre és az azzal kapcsolatos aggályokra vonatkozó információ a 2007. január 24-i igazgatósági ülés mellett ezen az úton is a felperes munkaszervezetén belülre került. Utalt arra, (személy 4 neve) és (személy 3 neve) tanúk vallomása nem áll ellentétben, mivel az utóbbi tanúnak az a nyilatkozata, hogy a (cég 2 Zrt.) projekthez kapcsolódó jogi feladatokat nem a felperes jogi osztálya végezte, nem jelenti azt, hogy arról ne tudott volna.

[37] Sételmezte az elsőfokú ítéletnek azt a megállapítást, hogy a büntetőügyben beszerzett tanúvallomások magyarázatot adtak a felperesi alapszabály 17/m. pontjának értelmezésével kapcsolatban. A kérdéses rendelkezés ugyanis pontosan meghatározott esetköröket utal a közgyűlés kizárólagos hatáskörébe, ezek között azonban nem szerepel az eladási opciós szerződésből eredő kötelezettségvállalás. Nincs ezért jelentősége annak, hogy az igazgatósági tagok szerint mit kellett volna az igazgatóság elé tárni.

[38] A felperes ellenkérelme az elsőfokú ítélet helybenhagyására irányult. Hangsúlyozta, a felperest ért kár egyáltalán nem térült meg a vagyonek kobzás útján. A büntetőbíróság ugyanis a vagyonek kobzást nem a sértettet ért vagyoni hátrány miatt rendelte el, hanem mert az összeg bűncselekményből származik. A vagyonek kobzás miatti ipso iure tulajdonszerzésre tekintettel

pedig arra sincs szükség, hogy az állam külön elfogadja a tulajdonosszerzést, az elfogadás nélkül, a törvény erejénél fogva bekövetkezik. Ezért a vagyonek Kobzással állami tulajdonba kerülő vagyon az államháztartás bevételeként minősül, és nincs az államnak olyan jogszabályi kötelezettsége sem, amely előírná, hogy az államnak át kellene adnia a vagyont a felperes részére. Ilyen esetben a Vagyontv. alapján a tulajdonosi jogokat az államháztartási törvény szerinti központi költségvetési szerv gyakorolja és a Magyar Nemzeti Vagyonkezelő Zrt.

[39] Kiemelte, a jelen esetben a polgári bíróságnak nincs lehetősége semmiben sem eltérni a jogerős büntető ítélet megállapításaitól, a polgári per bíróságát ugyanis kötik a büntető ítélet indokolásának a törvényi tényállás és a bűnösség megállapítása körébe eső ténymegállapításai és érvrendszere is. Ebből következően az elsőfokú bíróság nem értékelhette sem a beruházás előzményeit, sem a projektet azzal ellentétesen, mint ahogy azt a büntető bíróság tette, az ellenkező álláspont a Pp. 263. § (2) bekezdésében foglalt korlát áttörését eredményezné. Kitért arra, a Pp. 373. § (2) bekezdése alapján nem vehető figyelembe az alperesnek arra való hivatkozása, hogy azért lett volna ellentételezése az eladási opciónak, mivel a (befektetési alap neve) bevonásával a felperes alappal számolhatott a banki finanszírozás lehetőségével. Megjegyezte ugyanakkor, a (pénzintézet neve) még csak indikatív ajánlatot sem adott a (cég 2 Zrt.) projekt finanszírozása kapcsán, ráadásul a felperesnek arról sem volt tudomása, hogy a (befektetési alap neve) mint kisbefektető bevonásra kerül a projektbe, ezért egyáltalán nem helytálló az az alperesi hivatkozás megítélése szerint, hogy a felperes alappal számolhatott a kedvező banki finanszírozás lehetőségével. Véleménye szerint az előzetes értékelések azért tudták alátámasztani a 10 %-os megtérülést, mert eleve nem jó számokkal dolgoztak, így az alperes által bemutatott becsült beruházási költségek nem voltak reálisak, tehát függetlenül a gazdasági válságtól eleve nem lehetett megvalósítani az eredeti számítások alapján a projektet.

[40] Érvelése szerint az az alperesi hivatkozás, miszerint a felperes maga is finanszírozhatta volna az erőmű beruházást, azt támasztja alá, hogy a beruházáshoz egyáltalán nem volt szükséges kisbefektető, a (befektetési alap neve) bevonása, az pedig végképp nem, hogy a felperes biztosítsa a (befektetési alap neve) számára az eladási jogot, amely önmagában is kockázatos, különösen úgy, hogy a (befektetési alap neve)-nek semmilyen hozzáadott értéke – sem szakmai, sem pénzügyi – nem volt a projekt kapcsán.

Az alperes előreláthatósággal kapcsolatos érvei kapcsán előadta, a károkozónak nem azt kell előrelátnia, hogy a kár bizonyosan bekövetkezik, hanem a kár bekövetkeztének lehetőségével kell számolnia, azaz jelen esetben azzal, hogy az eladási opciós szerződés elvezethet a felperesnél felmerülő kárhoz. Egy kellő gondossággal eljáró vezető tisztségviselőtől elvárható, hogy az általa megkötött szerződések tartalmával, annak lehetséges következményeivel tisztában legyen, ahogy az alperesnek is tisztában kell lennie azzal, hogy milyen hátrányos következményei lehetnek a felperesre nézve, ha az eladási opciós szerződésben foglalt kiváltó esemény bekövetkezik.

[41] Nem tartotta iratellenesnek az elsőfokú ítéletnek a (befektetési alap neve) befektetésből való kiszállására vonatkozó megállapítását, figyelemmel arra is, hogy ezt a jogerős büntető ítélet tényállása is tartalmaz. A tanúvallomások és okirati bizonyítékok azt is alátámasztották, hogy az igazgatósági tagok nem tudtak az eladási opciós szerződésről, amelyről való döntés a felperesi alapszabály 17/m. és 17/r. pontja alapján a közgyűlés hatáskörébe tartozott.

Az ítéltábla döntésének indokai

[42] A fellebbezés alaptalan

[43] A Pp. 370. § (1) bekezdése szerint a másodfokú bíróság felülbírálati jogkörét az erre irányuló fellebbezési kérelemre, csatlakozó fellebbezésre, ellenkérelemre, azok korlátai között gyakorolja. Ilyen korlátnak minősülnek a fellebbezés 371. § (1) és (2) bekezdésében megjelölt tartalmi követelményei körében előadottak. E jogszabályi rendelkezésből következik, hogy korlátot nemcsak az képez, hogy a fellebbező fél milyen tartalmú másodfokú döntést kér, hanem az is, hogy ezt milyen indokkal teszi, melyik eljárási vagy anyagi jogszabály megsértésére hivatkozik.

[44] Ennek megfelelően az ítéltábla – a fellebbezés indokaira figyelemmel – egyrészt a Pp. 369. § (3) bekezdés a) pontja szerinti felülbírálati jogkörben vizsgálta azt, hogy a bizonyítás eredményének okszerűtlenné minősítésével a tényállás módosítható-e, másrészt a Pp. 369. § (3) bekezdés c) pontja szerinti felülbírálati jogkörében eljárva azt, hogy az elsőfokú bíróság helyesen jutott-e arra a következtetésre, hogy az alperes kártérítési felelőssége fennáll.

[45] A felperes a perben az alperes 2005. január 13. napja és 2009. február 1. napja között fennállt munkaviszonya során kifejtett magatartására alapította az alperessel, mint munkavállalóval szembeni kártérítési igényét. Ezért a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (Mt.) hatálybalépésével összefüggő átmeneti rendelkezésekről és törvénymódosításokról szóló 2012. évi LXXXVI. törvény 10. §-a alapján a perben érintett magatartások időpontjában hatályos rendelkezést, azaz a régi Mt. rendelkezéseit kellett alkalmazni az alperes kártérítési felelősségének megítélése során.

[46] A felek közötti munkaszerződés alapján az alperes vezérigazgatói munkakört töltött be, amely alapján, illetve a munkaszerződés és a felperesi alapszabály kifejezett rendelkezésére tekintettel a régi Mt. 188. § (1) bekezdése értelmében a felperes vezető állású munkavállalójának (vezetőjének) minősül. Ezt az alperes sem az elsőfokú eljárásban, sem a fellebbezésében nem vitatta.

[47] A régi Mt. 192/A. § (1) bekezdése szerint – szemben az Mt. szabályozásával – a vezető állású munkavállaló a vezetői tevékenységének keretében, illetve a 191. §-ban előírt szabályok megsértésével okozott károkért a polgári jog szabályai szerint felel. Ezért a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (Ptk.) hatálybalépésével összefüggő átmeneti és felhatalmazó rendelkezésekről szóló 2013. évi CLXXVII. törvény 50. § (1) bekezdése értelmében a perrel érintett időszakban hatályos 1959. évi Ptk. 318. § (1) bekezdésének utaló szabálya alapján az alperes kártérítési felelősségét a szerződésen kívül okozott károkra irányadó 1959. évi Ptk. 339. § (1) bekezdése alapján kellett értékelni. E jogszabályi rendelkezés alapján, aki másnak jogellenesen kárt okoz, köteles azt megtéríteni. Mentessül a felelősség alól, ha bizonyítja, hogy úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható. Eszerint tehát a kártérítés megítéléséhez a károsult munkáltatónak kell bizonyítani a jogellenes magatartást, a károkozást és ezek közötti okozati összefüggést, míg a károkozó munkavállaló a kimentés körében bizonyíthatja, hogy a magatartása nem volt felróható.

[48] Az alperes vezérigazgatóként a felperes működéséért, a jogszabályok és egyéb utasítások betartásáért, a felperes gazdálkodásáért és a rábízott vagyon védelméért felelt, figyelemmel a munkaszerződés, az alapszabály, valamint a szervezeti és működési szabályzat rendelkezéseire. Az alperesnek vezérigazgatóként, mint a felperes operatív irányításáért felelős vezetőnek lényeges kötelezettsége volt a rábízott vagyonnal fokozott gondossággal történő gazdálkodás. Ez következik a munkaszerződés 2.4. és 2.7. pontjaiban foglaltakból, amelyek szerint tartalmilag az alperesnek a tőle elvárható gondossággal kellett a munkát végeznie a felperes gazdasági érdekeinek céljából, azok veszélyeztetése nélkül. Az ilyen tisztséget betöltő személyektől általában elvárható gondosság, a vezetett gazdasági társaság érdekeinek elsődlegessége így a felek közötti munkajogi jogviszonyból ered. E kötelezettség ezért az alperest a Gt. 30. § (2) bekezdésében foglaltaktól függetlenül is terhelte, amely

jogszabályi rendelkezés az alperesre nézve nem alkalmazható a munkaviszonyát érintően, mivel vezérigazgatóként nem minősült a felperes Gt. 247. §-a szerinti vezető tisztségviselőjének, ugyanis a felperes ügyvezető szerveként igazgatóság működött. Az igazgatóságnak ugyan az alperes tagja volt, de – a felperesi követelés alapjául megjelölt – vezérigazgatói tevékenységére a munkaszerződése és a felperes alapszabálya alapján a Gt. nem volt irányadó, hanem csak az igazgatósági tagsági jogviszonyára.

[49] A gazdálkodás területén tehát a munkaviszony gondossági típusú kötelelem (EBH2012.M.11.). A gondossági típusú visszterhes szerződés kötelezettjének szerződésszegése nem állapítható meg, ezért kártérítési felelősséggel sem tartozik, ha a kötelezett az ügy ellátása során úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható. A szerződés megszegése tehát azt jelenti, hogy a magatartás felróható (hasonlóan: BDT 2020. 4156.). A gondossági kötelelem sajátossága, hogy ha a károkozó a felróhatóság kimentése körében sikeresen bizonyít, ezzel a magatartásának jogellenességét is kimenti (Szegedi Ítéltábla Gf.III.30.037/2020/11. szám).

[50] Lényeges továbbá, a vezető állású munkavállalónak az 1959. évi Ptk. 339. § (1) bekezdése szerint elbírálandó kártérítési felelőssége tekintetében az „adott helyzetben elvárható” magatartás minden esetben a betöltött munkakör és az ahhoz rendelt felelősség alapján vizsgálendő. Ezért a gondossági mérce a vezérigazgató alperessel szemben magasabb szintű (hasonlóan: Kúria Mfv.II.10.180/2016/5. szám).

[51] Mindezek előrebocsátását követően vizsgálta az ítéltábla a kárfelelősség egyes elemeit, ezen belül elsőként a kárfelelősség objektív elemeit.

[52] A felperes az alperes jogellenes magatartásaként azt jelölte meg, hogy a közgyűlés jóváhagyása nélkül, észszerűtlenül és indokolatlan kockázatot vállalva kötötte meg az eladási opciós szerződést, továbbá arról a felperes igazgatóságát nem tájékoztatta. Kárát az eladási jog gyakorlása miatt megfizetett vételárban és annak kamatában határozta meg, amely az alperes magatartásával összefüggésben áll, mivel az eladási opciós szerződés megkötése nélkül az összeg kifizetése nem történt volna meg. Ezek bizonyítékként hivatkozott a felperes az alperessel szemben folyamatban volt büntetőeljárásban hozott jogerős ítéletre, amely megállapította, hogy az alperes e magatartásával hűtlen kezelés bűncselekményét követte el. Az alperes mind az elsőfokú eljárásban, mind a fellebbezésében vitatta, hogy a kártérítési felelősségét a büntetőeljárásban meghozott ítélet alátámasztaná.

[53] A Pp. 263. § (1) bekezdése a bizonyítás körében alapelveként a tényállás szabad megállapításának elvét fogalmazza meg, amely magába foglalja egyrészt a bizonyítás lefolytatásának formai szabadságát, másrészt annak lehetőségét, hogy a bíróság bármely alkalmas eszközt bizonyítékként felhasználjon. Ennek megfelelően rendelkezik a Pp. 263. § (2) bekezdése akként, hogy – főszabály szerint – a bíróságot határozatának meghozatalában más hatóság döntése vagy a fegyelmi határozat, illetve az azokban megállapított tényállás nem köti. Ez alól jelent kivételt – egyezően a korábban hatályos polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 4. § (2) bekezdésével – a Pp. 264. §-a, amelynek (1) bekezdése értelmében, ha a jogerősen elbírált bűncselekmény vagyoni jogi következményeiről polgári perben kell határozni, a bíróság határozatában nem állapíthatja meg, hogy az elítélt nem követte el a terhére rótt bűncselekményt. E ténymegállapítási kötöttség a bűnösség megállapításának alapjául szolgáló tényekre is kiterjed (Pfv.III.20.126/2018/17.). Vagyis a polgári perben eljáró bíróság nemcsak azt nem állapíthatja meg, hogy az elítélt nem volt bűnös a bűncselekmény elkövetésében, hanem azt sem, hogy nem tanúsította azt a magatartást, amely miatt a bűnösségét megállapították (BH2020. 150.). Ez azt is jelenti, hogy amennyiben az elítélt bűnösségét olyan bűncselekményben állapították meg, amelynek tényállási eleme az elkövetési magatartás és a bekövetkezett eredmény közötti okozati összefüggés megléte, a polgári perben a jogellenes magatartás és a beállott eredmény közötti

okozati összefüggés fennállása már nem vitatható (BH 2020.70.). Ha a polgári bíróság vizsgálhatná és kimondhatná, hogy a vád tárgyává tett cselekmény nem valósult meg, azzal a büntetőbírástól eltérően döntene, hiszen a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (Btk.) 4. § (1) bekezdése alapján a bűncselekmény egyik fogalmi eleme, a tényállásszerűség hiányzik. Következésképpen a polgári perben eljáró bíróság a kártérítési kötelezettség körében a büntetőeljárásban meghozott, bűnösséget megállapító jogerős ítéletben foglaltaktól eltérő ténymegállapítást, eltérő mérlegelést annyiban tehet, valamint károsult (sértetti) közrehatás miatt kármegosztást annyiban alkalmazhat, amennyiben az a bűnösség kérdésére nem hat ki.

[54] Jelen esetben az alperes bűnösségét hűtlen kezelés bűncselekményében állapította meg a büntetőügyben eljáró bíróság. A Btk. 376. § (1) bekezdése értelmében hűtlen kezelést az követ el, akit idegen vagyon kezelésével bíztak meg, és ebből folyó köteletségének megszegésével vagyoni hátrányt okoz. A hűtlen kezelés bűncselekménye megállapításának tényállási eleme tehát az idegen vagyon kezeléséből származó köteletség szándékos megszegése, és az ezzel összefüggésben bekövetkező vagyoni hátrány, amelyre a szándékosságnak szintén ki kell terjednie (BH1999. 287.I.) A vagyoni hátrány pedig a Btk. 459. § (1) bekezdés 17. pontja szerint a vagyonban okozott kár is, amelynek a Btk. ugyanezen bekezdés 16. pontja alapján a vagyonban okozott értékcsökkenés minősül, amely az 1959. évi Ptk. 355. § (4) bekezdése értelmében polgári jog szempontból is kárnak tekintendő. Ezért a Pp. 264. § (1) bekezdésére figyelemmel a bűnösség kimondásának alapjául szolgáló, a büntetőügyben eljáró bíróság e körbe eső ténymegállapításai (vagyonkezelési kötelezettséget sértő magatartás, a kár és az ezek közötti okozati összefüggés fennállta) a jelen perben eljáró bíróságot is kötik.

[55] Vizsgálható ugyanakkor a kártérítési perben, hogy amennyiben a károkozó magatartással okozati összefüggésben kár bekövetkezte bizonyított, a későbbiekben a kár megtérült-e, valamint hogy a károsult az 1959. évi Ptk. 340. § (1) bekezdésében meghatározott kárenyhítési, kárelhárítási kötelezettségének eleget tett-e. E körülmények ugyanis a hűtlen kezelés Btk.-ban szabályozott törvényi tényállás részét nem képezik, a büntetőjogi felelősség megállapítására nincs kihatásuk. Az 1959. évi Ptk. 340. § (1) bekezdésében meghatározott kárenyhítési, kárelhárítási kötelezettség elmulasztása ugyanis nem jelenti azt, hogy a károkozó részéről az okozatosság hiányzik, csupán azt, hogy a károsult maga is közrehatott a kára bekövetkeztében.

[56] A büntetőügyben eljáró bíróság az alperes vagyonkezelési kötelezettségét megszegő magatartásként az eladási opciós szerződés közgyűlési felhatalmazás nélküli megkötését, a felperes igazgatósága tájékoztatásának erről való elmulasztását és az opciós szerződés észszerűtlenségét, az alperestől elvárható, a gazdasági társaság érdekeinek elsődlegességét szem előtt tartó gondosság követelményével való összeegyeztethetlenségét állapította meg. Ennek körébe tartozik az a ténymegállapítás is, hogy az alperes tisztában volt azzal, hogy a (befektetési alap neve) gyakorlatilag ellenszolgáltatás nélkül olyan helyzetbe került, hogy a beruházással minden kockázat alól mentesül (Pécsi Ítéltábla Bf.(határozatszám). számú ítélet 16. oldal 5-7- francia bekezdése, 17. oldal első bekezdése, 42. oldal 3. bekezdése, 48. oldal 3. bekezdés, 49. oldal 3. és 5. bekezdése, Kúria Bhar(határozatszám) számú ítélet [67] és [76] bekezdése). A hűtlen kezelés bűncselekményének törvényi tényállását megvalósító fenti magatartások tényétől így jelen eljárásban eltérni nem lehet, más bizonyíték értékelésének e tényeket illetően nincs helye, ellenkező esetben a jelen perben eljáró bíróság az alperes büntetőjogi felelőssége körében foglalna állást. Nem vizsgálható emiatt a perben az alperes azon fellebbezési hivatkozása, hogy az eladási opciós szerződés megkötéséhez közgyűlési felhatalmazás nem volt szükséges, a szerződésről való tájékoztatás megtörtént, a szerződés

észszerűtlennek, kockázatosnak nem tekinthető, a beruházásnak milyen előzményei voltak, valamint, hogy a beruházás megtérülésének elmaradását nem ismerhette fel.

[57] Helyesen állapította meg ezért az elsőfokú bíróság az alperessel szemben folyamatban volt büntetőeljárásban meghozott jogerős ítéletben foglaltak alapján tényként, hogy az alperes az eladási opciós szerződés megkötésekor felhatalmazás nélkül járt el, arról a felperes testületi szerveit nem tájékoztatta, az eladási opcióért a felperes ellenszolgáltatást nem kapott, a szerződés észszerűtlenül kockázatos volt, amelyről az alperes tudott.

[58] A hűtlen kezelés bűncselekményének további tényállási elemeiként e magatartásokkal összefüggésben bekövetkezett kárként – forint pénznemre átszámítva – állapította meg a büntetőügyben eljáró bíróság az eladási opciós szerződés alapján az eladási jog gyakorlására tekintettel a felperes által megfizetett 12 000 000 euró összeget (Pécsi Ítéltábla Bf.(határozatszám). számú ítélet 42. oldal utolsó és 43. oldal 1. bekezdés, 50. oldal 3. bekezdés, Kúria Bhar(határozatszám) számú ítélet [67] bekezdése). Ezért ezen összegű kár bekövetkeztétől és annak teljes összegének az alperesi magatartásokkal való okozati összefüggése lététől jelen perben szintén nem lehet eltérni, e tényállási elemek értékelése is azt eredményezné ugyanis, hogy a polgári perben eljáró bíróság az alperes büntetőjogi felelőssége fennállása körében foglalna állást. Nem lehet így megállapítani jelen perben sem a kár hiányát, sem azt, hogy a kár bekövetkezte kizárólag a felperes vagy más személy magatartásával, illetve a peres felektől független körülménnyel – azaz nem az alperes magatartásával – áll okozati összefüggésben. Nem lehetett és kellett így vizsgálni, hogy kárt kizárólag a feleken kívüli más személy, külső körülmény (világgazdasági válság), vagy a felperes, mint károsult okozta volna azzal, hogy a beruházást leállította, és az indokolt volt-e.

[59] Az pedig, hogy a felperesen és az alperesen kívül a kár bekövetkeztében – a (cég 2 Zrt.) részére a projekthez nyújtott kölcsönösszeg eltérő felhasználásával – az alperes mellett esetlegesen más személy is közrehatott, csupán az alperessel való egyetemleges felelősséget [1959. évi Ptk. 344. § (1) bekezdés] vethet fel, mivel az alperes fenti magatartásai nélkül nem keletkezhett volna a felperesnek fizetési kötelezettsége. Az egyetemleges felelősség ugyanis akarategység hiányában is fennállhat, a közös károkozás ténye akkor is megállapítható, ha a károkozók eltérő tevékenységei egymást követik, azonban szervesen közrehatottak az eredmény létrehozásában (BH2000. 198., BH2004. 145.).

[60] Az elsőfokú bíróság ítélete tényállásában rögzítette, a (befektetési alap neve) 2009. június 3. napján egyértelművé tette, hogy a befektetésből kiszáll, amelyet az alperes fellebbezésében tévesnek tartott. A (befektetési alap neve) befektetésből való kiszállására való utalást a büntetőügyben eljáró elsőfokú bíróság e körben nem érintett tényállása (Kaposvári Törvényszék (határozatszám) számú ítélet 86. oldal utolsó bekezdés) tartalmazza, amely a büntetőeljárásban meghozott másodfokú és harmadfokú ítéletekből kitűnően a bűnösség kérdésre nem hatott ki, így attól eltérő tény is megállapítható lett volna a polgári perben. Ez a ténymegállapítás azonban – az alperes fellebbezési állításával szemben – nem mond ellent a választottbírói ítéletben foglaltaknak, az ugyanis nem a (befektetési alap neve)-re, hanem a (cég 5)-ra vonatkozóan állapította meg, hogy mikor szerzett tudomást az eladási jog gyakorlását megalapozó körülményről. Az alperes más bizonyítékot e körben nem is jelölt meg fellebbezésében, így a tényállás ezt érintően nem változtatható meg. E körülménynek egyebekben a jogvita mikénti elbírálása során jelentősége nem is volt, az alperes kártérítési felelősségét sem érintette, az alperes sem fejtette ki fellebbezésében, hogy ennek kapcsán más tény megállapítása az ügy eldöntésére hogyan hatna ki.

[61] Mindezeket összegezve: a jelen perben az alperessel szemben folyamatban volt büntetőeljárásban meghozott jogerős ítélet alapján bizonyított, hogy az alperes vagyonkezelési kötelezettséget sértő magatartásokat (az alperestől elvárható, a gazdasági társaság érdekeinek elsődlegességét szem előtt tartó gondosság követelményével össze nem

egyeztethető módon, a felperes közgyűlésének felhatalmazása nélkül, észszerűtlen és a felperesre ellenszolgáltatás nélküli kockázatot terhelő eladási opciós szerződés megkötése, a felperes igazgatósága tájékoztatásának elmulasztása) tanúsított, amelyekkel okozati összefüggésben keletkezett a felperesnek az eladási jog gyakorlása miatt megfizetett 12 000 000 euró összegből álló kára. Ezen összegen felül a felperes az eladási jog gyakorlása miatt – a választottbíróági ítéletben meghatározottak szerint – megfizetett további 1 200 000 eurót, és 13 200 000 eurónak 2011. február 28. napjától 2014. december 23. napjáig terjedő időre járó késedelmi kamatát, amelynek tényét az alperes az elsőfokú eljárásban nem vitatta. Az elsőfokú bíróság a kár teljes összegét ennek megfelelően 15 722 466 euróban határozta meg, és az alperes fellebbezésében nem állította, hogy ezt az összeget a felperesnek nem az eladási opciós szerződésen alapuló eladási jog gyakorlása miatt kellett volna megfizetnie. Ezért e körben az elsőfokú ítélet a Pp. 370. § (1) bekezdésére figyelemmel nem volt felülbíráható. Miután az eladási jog gyakorlását az azt biztosító szerződés tette lehetővé, a szerződés létrejöttével kapcsolatos alperesi magatartásokkal az okozati összefüggés a teljes megfizetett összeg tekintetében megállapítható.

[62] A felperes közgyűlésének hozzájárulása nélkül, észszerűtlen, a felperesre ellenszolgáltatás nélkül jelentős kockázatot hárító eladási opciós szerződés megkötésével az alperes nem szolgálta a felperes eredményes és hatékony gazdasági működését, továbbá veszélyeztette a jogos gazdasági érdekeit, amely magatartás ellentétes az alperes munkaszerződésében (2.3., 2.4. és 2.7. pontokban) foglaltakkal. Emiatt az alperes a munkaszerződésből eredő gondossági kötelezettségét megszegte.

[63] Ezért a kártérítés feltételei közül a jogellenes magatartás, a kár és az ezek közötti okozati összefüggés fennállása megállapítható volt, míg a szerződésszegés – gondossági kötelelem révén – egyben az alperes felróhatóságát is jelenti, ez alól eredménnyel magát kimenteni nem tudta.

[64] Ezt követően kellett vizsgálni az alperesnek a kár megtérülésére és a kárenyhítési, kárelhárítási kötelezettség elmulasztására való hivatkozásait.

[65] Az alperes a kár megtérültére vonatkozó álláspontját arra alapította, hogy az eladási opciós szerződés alapján az eladási jog gyakorlása miatt a felperes által kifizetett összegre a büntetőeljárásban elrendelt vagyonek Kobzással a felperes kára megtérült volna.

A Btk. 75. § (3) bekezdése értelmében az elkobzott vagyon – törvény eltérő rendelkezése hiányában – az államra száll. A bírósági határozattal elrendelt vagyonek Kobzás – a Ptk.-ban írtak szerint, egyben az ott írt korlátozások figyelembevételével – a tulajdonszerzés eredeti módja. Sajátja a tulajdonszerzésnek, hogy a tulajdonjog átszállását önmagában a jogerős határozat – mint kényszeraktus – kiváltja, a tulajdonszerzés további aktust, vagy feltételt nem igényel [Ptk. 5:41. §-5:42. §]. A jogszerzést keletkeztető jogi aktus tehát maga a bírósági határozat, amely alapján az elkobzott vagyon egészként száll át a Magyar Államra (Kúria Gfv.VII.30.050/2020/11. szám). Erre tekintettel az alperessel szemben folyamatban volt büntetőeljárásban elkobzott vagyon, azaz a 15 722 466 euró tulajdonosa a Magyar Állam lett. A vagyonek Kobzás folytán tehát az érintett összegen a felperes nem szerzett tulajdont, és – az alperes téves hivatkozásával szemben – a fölött, mint 100 %-ban állami tulajdonban álló gazdasági társaság sem gyakorolhat tulajdonosi jogokat a Vagyontv. 1. § (6) bekezdése alapján, mivel nem az őt megillető követelés fejében került sor a vagyonek Kobzásra. A büntetőügyben meghozott másodfokú és harmadfokú ítéletből egyértelműen megállapítható, hogy a vagyonek Kobzás okát a Btk. 74. § (1) bekezdés d) pontjában meghatározott azon ok képezte, hogy a vagyon bűncselekményből ered, nem pedig a felperesnek az alperessel szembeni polgári jogi igénye. Amennyiben a fenti összeg a büntetőeljárás során érvényesített polgári jogi igény fedezetéül szolgált volna, vagyonek Kobzás elrendelésének a Btk. 74. § (5) bekezdés a) pontja alapján nem is lett volna helye. Ezért a Vagyontv. 1. § (6) bekezdésében

meghatározott jogszabályi feltételek nem állnak fenn, amely miatt e jogszabályi rendelkezés nem alkalmazható. A vagyoneklobzás tehát nem eredményezte a felperes kárának megtérülését.

[66] Ugyancsak alaptalanul kifogásolta az alperes fellebbezésében a kárenyhítési, kárelhárítási kötelezettség elmulasztását.

[67] Az 1959. évi Ptk. 340. §-ának (1) bekezdése értelmében a károsult a kár elhárítása, illetőleg csökkentése érdekében úgy köteles eljárni, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható. Nem kell megtéríteni a kárnak azt a részét, amely abból származott, hogy a károsult e kötelezettségének nem tett eleget. Ennek alapján, ha a károkozó magatartás előidézésében, a kár bekövetkeztében, a kár súlyosbodásában az elvárható magatartást elmulasztó károsult is közrehatott, magatartásának következményeit maga viseli. Az önhiba - amelynek bizonyítása a károkozót terheli - csak felróható magatartás lehet, de a felróható magatartásnak okozati összefüggésben kell állnia a bekövetkezett kárral úgy, hogy a közrehatás folytán ennek kárscsökkentés az eredménye (BH2017. 264.).

[68] Az alperes a kárenyhítési, kárelhárítási kötelezettség körében azt kérte értékelni, hogy az eladási opciós szerződésről annak megkötése előtt a felperes igazgatóságának a kellő gondosság mellett tudnia kellett volna, valamint a felperes munkaszervezetén belülre került e szerződésről való információ, azonban azzal senki nem foglalkozott. Ilyen körülmény annak esetleges fennállta esetén – az alperes fellebbezési érvelésétől eltérően – önmagában nem jelenti a kárenyhítési, kárelhárítási kötelezettség megszegését. Abból, hogy az igazgatóság tagjai esetlegesen felismerhették az eladási opciós szerződés megkötésének tervezését, nem következik, hogy a felperes bármely szerve egyetértett volna az eladási opciós szerződés megkötésével, és az ilyen tartalmú szerződés megkötéséhez nem is bármely szerv vagy munkavállaló jóváhagyása, hanem az alapszabály 17/r. pontja értelmében kifejezetten a felperes közgyűlésének felhatalmazása lett volna szükséges. Nem kellett volna tehát azzal számolniuk az igazgatósági tagoknak, hogy az alapszabály rendelkezése ellenére fog ilyen tartalmú szerződést kötni az alperes vezérigazgatóként a felperes képviselőjében, így a részükről nem is lett volna elvárható olyan további cselekmény, amely a szerződéskötés, mint károkozó magatartás megelőzésére alkalmas lett volna, ilyen cselekményt egyébként az alperes az eljárás során nem is jelölt meg.

[69] Megjegyzi emellett az ítéltábla e körben, hogy amennyiben a jogi személy munkáltatónak az egyik munkavállalója vagy vezető tisztségviselője kárt okoz, és a munkáltatót ért kár bekövetkeztében másik munkavállaló vagy vezető tisztségviselő jogellenes és felróható magatartása is közrehatott, ezen utóbbi – közreható – munkavállaló vagy vezető tisztségviselő magatartása nem a károkozó felelősségét csökkentő kárenyhítési, kárelhárítási kötelezettség károsult általi elmulasztása körében értékelendő. A közreható munkavállaló vagy vezető tisztségviselő ilyen magatartása esetén ugyanis az 1959. évi Ptk. 344. § (1) bekezdése szerinti egyetemleges felelősséget megalapozó többes károkozás esete állna fenn, amely viszont nem zárja ki és nem is csökkenti a károkozó munkavállaló kártérítési felelősségét.

[70] Az alperes a kárenyhítési, kárelhárítási kötelezettség kapcsán hivatkozott még arra is, hogy az eladási jog gyakorlására a projekt felperes általi ellehetetlenítése miatt került sor, tehát a felperes magatartása idézte elő az eladási jog gyakorlásának szerződésbeli feltételét. Ezt a felperesi magatartást a büntetőügyben eljáró bíróság az okozati összefüggés körében értékelte, megállapította ugyanis, hogy nem a leállítással ment tönkre a projekt, az a további veszteséget akadályozta meg, amely miatt az okozati összefüggést kizárólag az alperesi magatartás kapcsán ítélte fennállónak (Kúria Bhar(határozatszám) szám [76] bekezdés). A büntetőügyben eljáró bíróság tehát az alperesi magatartás szerepét a kár bekövetkeztében már az okozatosság körében kizárta, így ahhoz tartozik hozzá annak tényként való megállapítása,

hogy a felperes a projekt leállítására vonatkozó magatartása nem hozható összefüggésbe a felperes károsodásával. Miután pedig az okozatosság a hűtlen kezelés bűncselekményének törvényi tényállásának része, a jelen perben eljáró bíróság sem térhet el attól, hogy a kár bekövetkeztével a projekt felperes általi leállítása nem függ össze. Ettől eltérő értelmezés azt jelentené, hogy a polgári perben eljáró bíróság az alperes büntetőjogi felelőssége fennállása körében foglalna állást, amelynek azonban a már kifejtettek szerint nincs helye. Következésképpen a kárelhárítási, kárenyhítési kötelezettség elmulasztása körében sem állapítható meg, hogy a kár bekövetkeztével okozati összefüggésben állna a felperes azon magatartása, hogy a projekt leállításáról döntött.

[71] Kárenyhítési, kárelhárítási kötelezettség elmulasztása tehát a felperes részéről nem állapítható meg, ezért kármegosztásnak nincs helye, az alperes a teljes kár megtérítésére köteles.

[72] Mindezek alapján helytállóan kötelezte az elsőfokú bíróság az alperest kártérítés megfizetésére, ezért az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

[73] Az alperes fellebbezése nem vezetett eredményre, ezért a Pp. 83. § (1) bekezdése alapján köteles megtéríteni a felperesnek a jogi képviselével felmerült, a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (6) bekezdése szerint a kifejtett tevékenységgel arányos ügyvédi munkadíjból álló másodfokú perköltségét. Az ügyvédi munkadíj megállapításakor a magas pertárgyértékkel szemben ítéltábla nagyobb nyomatékkaal vette figyelembe, hogy a másodfokú eljárásban a felperesi jogi képviselő a rövidebb időtartamú tárgyaláson megjelent, amelyen érdemi tevékenység kifejtésére nem volt szükség, és az alperes fellebbezésére írásban érdemben 8 oldal terjedelmű ellenkérelmet terjesztett elő.

Szeged, 2022. október 27.

Dr. Szöllősiné dr. Tóth Zsuzsanna s.k.
a tanács elnöke

Dr. Tolna András s.k.
előadó bíró

Dr. Dobler László s.k.
táblabíró